فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی(دوره جدید)

شماره۳۶،
دوره چهاردهم،
سال چهارم،
تابستان ۱۴۰۱،
صص ۱-۱۳

پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت در دانش آموزان پایه دهم منطقه ۱ آموزش و پرورش شهر تهران

سیده نسیم مداح قاضیانی[۱]

چکیده

هدف کلی پژوهش حاضر پیش‌بینی رضایت از مدرسه بر اساس تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت دانش‌آموزان بود. روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع داده‌ها کمی و از نظر ماهیت مطالعه از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان پسر پایه دهم دوره متوسطه دوم منطقه ۱ آموزش و پرورش شهر تهران که شامل ۲۰۰۰ نفر بودند. نمونه‌ها نیز با بهره‌گیری از فرمول کوکران معادل ۳۷۷ نفر به دست آمده است. ابزارهای اندازه‌گیری شامل مقیاس رضایت از مدرسه (MSLSS) اسکات هوبنر (۱۹۹۱)، پرسشنامه تاب آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰٤)، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی جری جینگ و مورگان (۲۰۰۰) و پرسشنامه اهداف پیشرفت میدگلی و همکاران (۱۹۹۸). داده‌های جمع آوری شده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و همچنین شاخص‌های موجود در آمار استنباطی از جمله همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بر اساس یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر، تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، اهداف تبحری و اهداف عملکردی توانایی پیش‌بینی رضایت از مدرسه را دارا می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: رضایت از مدرسه، تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، اهداف پیشرفت

۱ کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، **دانشگاه آزاد اسلامی**، واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

مقدمه

دانش آموزان در دبیرستان باید با چالش های جدید و پیچیده ای روبرو شوند و بیشتر اوقات خود را در یک کلاس درس با همان معلمان و همکلاسی ها بگذرانند (رومانو و همکاران[1]، ۲۰۲۱؛ رومانو و همکاران، ۲۰۲۰). در طول سال تحصیلی، نوجوانان قسمتی از وقت خود را در مدرسه می گذرانند و آنچه مهم است پی بردن به چگونگی ارزیابی از مدرسه است، زیرا با رضایت از مدرسه[2] مرتبط است (قدیری بهرام آبادی و میکائیلی منبع، ۱۳۹٤). رضایت از زندگی به معنای ارزیابی فرد از کیفیت زندگی خود، بر اساس معیارهای شخصی خویش و یا همان رضایت ادراک شده است (آلینه و گریندیج؛ ۲۰۱۰؛ به نقل از مظاهری و همکاران، ۱۳۹۹).

رضایت از مدرسه یک عنصر مهم برای روانشناسان و معلمان است، رضایت از مدرسه مربوط به عملکرد مثبت و موفقیت در مدرسه است و از عوامل مهم برای به دست آوردن عملکرد بالاست و از عواملی است که به افزایش بهره وری یادگیری دانش آموز منجر می شود (واراستینا و ایفتیم[3]، ۲۰۱۳). رضایت از مدرسه به عنوان ارزیابی ذهنی و شناختی از کیفیت کلی زندگی تحصیلی تعریف می شود و جزیی از رضایت از زندگی کلی است و اغلب در چارچوبی از مدلهای چند بعدی رضایت از زندگی مطالعه می شود. پژوهش در مورد نوجوانان نشان داده است که رضایت (مثل رضایت از زندگی، مدرسه و روابط با دیگران) پیش بینی کننده نتایج مثبت در جنبه های مختلف زندگی است. نوجوانان با رضایت از زندگی بالا، سلامت جسمانی بالاتر و درگیری بیشتر با مدرسه و پیشرفت تحصیلی بالاتری نشان میدهند (امیدی گرگری و همکاران، ۱۳۹۹). در سال های اخیر، از رویکرد شناختی اجتماعی بندورا[4] (۱۹۸٦، به نقل از افضلی و همکاران، ۱۳۹۳) برای پیش بینی و تبیین عوامل مرتبط با رضایت تحصیلی بسیار استفاده شده است. براساس این رویکرد پژوهش های مختلفی در رابطه با رضایت تحصیلی (هنری و روسو[5]، ۲۰۱۲؛ لنت، تاویرا و لوبو[6]، ۲۰۱۲) انجام گرفته است. به طوری که لنت و بارون[7] (۲۰۰۸) چهارمین مدل از نظریهٔ شناختی اجتماعی را با تمرکز بر توضیح رضایت و ابعاد آن در محیط های آموزشی پیشنهاد کرده اند (به نقل از لنت و همکاران، ۲۰۱۲). بر اساس این مدل و بسیاری از تحقیقات نشان داده اند دانش آموزانی هستند که با وجود قرار گرفتن در موقعیتهای فشارزا، مشکل ساز و تهدیدکننده به موفّقیت می رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه می کنند (خلف[8]، ۲۰۱٤). مسئله اصلی این است که چرا برخی دانش آموزان (اغلب باانگیزه ها) در مواجهه با شکست، عملکرد ضعیف، تنش و فشارهای ناشی از مطالعه ناتوان هستند در صورتی که سایر دانش آموزان عملکرد خودشان را ارتقاء می‌دهند، بازیابی می کنند یا حرکت رو به جلو دارند. پاسخ این پرسش ها در مفهوم، تاب

1 Romano ET AL
2 Satisfaction with school
3 Varasteasteanu & Iftime
4 .Bandura
5 .Henry & Russo
6 .Taveira & Lobo
7 .Barron
8 Khalaf

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

آوری تحصیلی نهفته است (جایا سوریا[۱]، ۲۰۱۶). این فرایند، تاب آوری تحصیلی[۲] نامیده می شود (فاستر[۳]، ۲۰۱۳). اگرچه باورهای اولیه در خصوص تاب آوری، آن را صفتی ذاتی در نظر گرفته‌اند و افراد تاب آور را غیر آسیب‌پذیر و با ویژگی‌های منحصر به فرد می‌پنداشتند؛ اما نتایج تحقیقات (مارتین و مارش[۴]؛ ۲۰۱٤؛ همتی و غفاری، ۱۳۹۵، کریمی قرطمانی و کریمی قرطمانی، ۱۳۹۵) در سال‌های اخیر نشان داده است، که تاب آوری یک توانمندی ذاتی نبوده و قابل اکتساب است.

دانش‌آموزان تاب‌آور با وجود وقوع و تکرار رویدادها و شرایط فشارزایی که برای آنان اتّفاق می‌افتد به سطوح بالای موفّقیت انگیزشی و عملکردی دست می‌یابند (فاستر[۵]، ۲۰۱۳). همچنین از نظرآلوا[٦] (۱۹۹۱) دانش آموزانی که تاب آوری تحصیلی دارند، حتّی با وجود رویدادهای فشارزا و شرایطی که می تواند آنها را در خطر عملکرد ضعیف و نهایتاً در موقعیت رهاکردن مدرسه قراردهد، انگیزۀ بالا و عملکرد خوبی دارند. اصولاًچارچوب تاب آوری تحصیلی با دیدگاه های سنّتی متفاوت است؛ چراکه به جای تمرکز بر عوامل مؤثّربر ناکامی دانش آموزان، نگاه ها را به این معطوف می کند که دانش آموزان چگونه می توانند در شرایط سخت به موفّقیت دست یابند. این هرگز به معنای رهاکردن دانش آموزان مسأله دار و تمرکز بر دانش آموزان با عملکرد بهتر نیست، بلکه می توان با تمرکز بر تاب آوری و تلاش برای ایجاد و ترویج آن و فراهم کردن بسترهای لازم برای تربیت دانش آموزان تاب آور، اقدامات مفیدتری در مسیرتوسعۀ جامعۀ آموزش محور امروزی انجام داد (به نقل از کرباسی، ۱٤۰۰). همچنین در پژوهش پریزن و آزاد عبداله پرور (۱۳۹۸) به نقش تاب آوری تحصیلی با اشتیاق تحصیلی و جعفری و همکاران (۱۳۹٦) به رابطه تاب آوری تحصیلی با انگیزه پیشرفت اشاره شده است. لانوزا و همکاران[۷] (۲۰۲۰) پژوهشی تحت عنوان برنامه راهکارهای افزایش تاب آوری تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه انجام داده اند. یافته های این پژوهش نشان داد که یکی از مولفه های مهم در افزایش خودکارآمدی و رضایت از تحصیل است. همچنین کسیدی[۸] (۲۰۱۵) یکی از مولفه های مرتبط با تاب آوری تحصیلی را خودکارآمدی تحصیلی را عنوان کرده است.

همچنین یکی دیگر از اهداف آموزش و پرورش در همه جوامع، کمک به افراد است تا به خودکارآمدی[۹] نائل شوند. چانک[۱۰] (۲۰۰۸، به نقل از کرباسی، ۱٤۰۰) خودکارآمدی را توانایی های مشهود فرد برای یادگیری یا فعالیت در سطوح تعیین شده می دانند. به عبارتی دیگر خودکارآمدی اعتقاد فرد به این مهم است که از توانایی های خود در موقعیت های مورد نظر تا چه اندازه اطمینان دارد (الویار دکارولی و ساگون[۱۱]، ۲۰۱٤). در مدل شناختی – اجتماعی برای تبیین پیش بین

1 Jaya & Sorya
2 Academic Resilience
3 Foster
4 Martin & Marsh
5 Foster
6 Alva
7 Lanuza Et Al
8 Cassidy
9 .Self-Efficacy
10 .Schunk
11.Elvira De Caroli & Sagone

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

های رضایت از مدرسه از اصطلاح اختصاصی تر تحت عنوان خودکارآمدی تحصیلی[1] یاد می کنند (ثیس و ورکویتن[2]، ۲۰۰۸؛ به نقل از افضلی و همکاران، ۱۳۹۳).

مفهوم خودکارآمدی تحصیلی شامل باورهایی درباره قابلیت های انجام تکالیف در یک زمینهٔ تحصیلی خاص است (آلتونسوی، سیمن، اکیک، آتیک و گومک[3]،۲۰۱۰). خودکارآمدی تحصیلی پیش بینی کننده خوبی در متغیرهای زمینه ای مدرسه از جمله نگرش به مدرسه است (مگننو، روماسی و پلاتانیا[4]، ۲۰۱٤).

از آنجایی که دانش آموزان خودکارآمد تلاش و زمان بیشتری برای کار و مطالعه صرف می کنند، نتایج تحصیلی بهتری داشته و به همین سبب رضایت بیشتری از مدرسه داشته و به طور کلی اهداف پیشرفت[5] بالایی دارند (میکائیلی منیع، مهنا و عیسی زادگان، ۱۳۹۳). در پژوهش اکبری بلوطبنگان (۱۳۹۳) و (البدارن و همکاران، ۲۰۱۵) نیز بین خودکارآمدی و اهداف پیشرفت رابطه معناداری وجود داشته است به طوریکه با افزایش خودکارآمدی اهداف پیشرفت نیز افزایش می یابد. مفهوم اهداف پیشرفت از اواخر سال ۱۹۷۰ و اوایل سال ۱۹۸۰ توسعه پیدا کرد (الیوت، مورایاما و پکرون[6]، ۲۰۱۱). به طور کلی جهت گیری هدفی دانش آموزان و هدف پیشرفتی که توسط آنها انتخاب می شود، نقش تعیین کننده ای در پیش بینی درگیری تحصیلی دارد. هدف پیشرفت جهت گیری های خاص موقعیتی هستند که تمایل برای ترقی، رشد، اکتساب دانش و یا نشان دادن شایستگی خود در یک بافت ویژه را نشان می دهند. هدف پیشرفت به عنوان اهداف رفتاری در نظر گرفته میشوند که در یک موقعیت وابسته به احساس شایستگی به وسیله فرد ادراک یا دنبال می شود. هدف پیشرفت را می توان به عنوان یک چارچوب ذهنی شناختی –اجتماعی قلمداد کرد که شخص را در تفسیر موقعیت ها، پردازش اطلاعات، رویارویی با تکلیف و مقابله با چالشها راهنمایی می کند (کاپلان و آسور[7]، ۲۰۱۲). در چارچوب جهت گیری هدف، اهداف و فرایندهای آن به عنوان طرح هایی گسترده و وابسته به هم فرض می شوند که چگونگی رویکردهای افراد و واکنش آن ها به موقعیت های پیشرفت را مشخص می سازند (هیلمن، اسچراجر، بودمن و هاراکیویکز[8]، ۲۰۱۰). از سوی دیگر اهداف پیشرفت به عنوان موتور حرکت و انگیزه دانش آموزان در نظر گرفته می شوند (واسن، پرینس و جئورینگ[9]، ۲۰۱٤). بر اساس پژوهش شیرزایی و همکاران (۱۳۹٦) اهداف پیشرفت دانش آموزان پیش بینی کننده سیستماتیک هیجان های مربوط به کلاس و یادگیری است، اهداف تبحری پیش بینی مثبت لذت، امیدواری و غرور و با ابعاد سلامت روان نظیر رفتار، شناخت و عواطف سازگارانه و همچنین رضایت از تحصیل می باشد.

با توجه به اهمیت رضایت دانش آموزان از مدرسه سوال اصلی در پژوهش حاضر این خواهد بود که تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت دانش آموزان توانایی پیش بینی رضایت از مدرسه آنان را دارا می باشد؟

1 .Educational Efficacy
2 .Thijs & Verkuyten
3 .Altunsoy, Çimen, Ekici, Atik, & Gökmen
4 .Magnano, Ramaci & Platania
5 .Achievment Goals
6 .Elliot, Murayama & Pekrun
7 Kaplan &Assor
8 .Hulleman, Schrager, Bodmann, & Harackiewicz
9 .Vaessen, Prins & Jeuring

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

روش شناسی

روش پژوهش حاضر از نظر اهداف کاربردی، از نظر داده ها کمی و از نظر ماهیت همبستگی می باشد. جامعه در پژوهش حاضر تمامی دانش آموزان پسر پایه دهم دوره متوسطه اول منطقه ۱ آموزش و پرورش شهر تهران (۲۰۰۰۰ نفر) بودند. نمونه ها نیز با بهره گیری از فرمول کوکران معادل ۳۷۷ نفر به دست آمده است. ابزارهای اندازه گیری عبارت است از:

۱- مقیاس رضایت از مدرسه: مقیاس رضایت از مدرسه این پرسش نامه (MSLSS[1]) توسط اسکات هوبنر[2] در سال ۱۹۹۱ ساخته و در سال ۲۰۰۱ مورد تجدیدنظر جزئی قرار گرفته و برای پایه های سوم تا دوازدهم مناسب تشخیص داده شده است. این مقیاس پنج حوزهٔ مهم زندگی دانش آموزان یعنی رضایت از خانواده، دوستان، مدرسه، محیط زندگی و خود را اندازه می گیرد که در مطالعهٔ حاضر از خرده مقیاس رضایت از مدرسه استفاده شده است. این خرده مقیاس ۸ سؤال را دربرمی گیرد که در مقیاس شش گزینه ای لیکرت (از خیلی موافق تا خیلی مخالف) نمره گذاری می شود. در این مقیاس برخی گویه ها به شکل مستقیم و برخی به صورت معکوس نمره گذاری می گردند (هوبنر، ۲۰۰٤). پایایی این خرده آزمون (هوبنر، ۱۹۹۸ به نقل از میکائیلی منیع و همکاران، ۱۳۹۳) از طریق آزمون مجدد در دامنه ۰/۹۰-۰/۷۰ گزارش شده است. جهت سنجش روایی (هوبنر، ۱۹۹٤، به نقل از میکائیلی منیع و همکاران، ۱۳۹۳) همبستگی آن را با نتایج مقیاس کیفیت زندگی مدرسه ای مقداری برابر با ۰/٦۸ به دست آمد.

۲- مقیاس تاب آوری تحصیلی[3]: به منظور اندازه گیری تاب آوری تحصیلی از پرسشنامه تاب آوری تحصیلی ساموئلز که در سال (۲۰۰٤) طراحی و اعتباریابی شده است، استفاده شد. در این پرسشنامه از شرکت کنندگان خواسته می شود تا میزان تاب آوری تحصیلی خود را بر روی یک مقیاس پنج درجه ای لیکرت از کاملاً مخالفم تا کاملا موافقم درجه بندی کنند. پرسشنامه تاب آوری تحصیلی بعد از هنجاریابی در ایران توسط سلطانی نژاد، آسیابی، ادهمی و توانایی یوسفیان (۱۳۹۳) از ٤۰ سوال به ۲۹ سوال کاهش یافت. برای بدست آوردن نمره کل نمره ی همه ی عبارات با هم جمع میشود. کمترین نمره در این پرسشنامه ۲۹ و بیشترین نمره ۱٤۵ است. این پرسشنامه در تحقیقات مختلفی به کار گرفته شده و پایایی و روایی آن مورد تأیید محققان است. در ایران نتایج پژوهش سلطانی نژاد و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد که: این ابزار از همسانی درونی قابل قبولی برخوردار است و آلفای کرونباخ عاملها در نمونه دانش آموزان ۰.٦۳ تا ۰.۷۷ در نمونه دانشجویان بین ۰.٦۲ تا ۰.۷٦ است و این بیانگر آن است که این پرسشنامه در نمونه ایرانی پایایی و همسانی درونی خوبی دارد.

۳- پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی: به منظور سنجش خودکارآمدی تحصیلی از پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی جری جینگ و مورگان[4] (MJSES) (۲۰۰۰) شامل ۳۰ عبارت با مقیاس لیکرت ٤ درجه ای از کاملاً مخالف تا کاملا موفق بهره گرفته شده است. پایایی اصلی این ابزار ۰/۷٦ بوده است (دهقانی، علیزاده، میرمشتاقی و رضایی، ۱۳۹۳).

1 .Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (MSLSS)
2 .Scott Huebner
3 Educational Resilience Questionnaire
4 .Jerry Jing & Morgan

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

٤- پرسشنامه اهداف پیشرفت: برای اندازه گیری اهداف پیشرفت دانش آموزان از پرسشنامه تدوین شده توسط میدگلی، کاپلان، میدلتون، مائهر، اوردان، آندرمن، آندرمن و روسر[1] (۱۹۹۸) استفاده شد. این مقیاس ۱۸ گویه دارد و دارای سه خرده آزمون جهت گیری هدفی تبحری، عملکرد- رویکرد و عملکرد- اجتناب است. اعتبار کلی پرسش نامه در اجرای نهایی نیز ۰/۸۷ و اعتبار خرده آزمون های آن به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸٤ و ۰/۷٦ به دست آمد (به نقل از افضلی و همکاران، ۱۳۹۳).

داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار آماری spss نسخه ۲۲ و با استفاده از شاخص های آمار توصیفی و همچنین شاخص های آمار استنباطی شامل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه از نوع گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

الف: توصیف داده ها

جدول ۱. شاخص های توصیفی متغیرها

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	حداقل نمره	حداکثر نمره
رضایت از مدرسه	۲۸/۰۲	۵/۱۸	-۰/٤۱	۰/٦۷	۱۳/۰۰	۳۵/۰۰
تاب آوری تحصیلی						
خودکارآمدی تحصیلی	۷۲/۱۱	۱۲/۱۵	-۰/۷۱	۰/۳٤	۳۹/۰۰	۹٦/۰۰
جهت گیری هدفی تبحری	۱۹/۰۱	٤/۱۲	۰/۲٤	۰/۸۵	۱۵/۰۰	۲۵/۰۰
جهت گیری عملکرد- رویکرد	۱۵/۰۸	۳/۱۷	۰/۷٤	۰/۷۹	۱٦/۰۰	۲۲/۰۰
جهت گیری عملکرد- اجتناب	۱٦/۲۵	۳/۹۱	-۰/۹۲	۰/٦۱	۱۷/۰۰	۲۱/۰۰

ب: تحلیل داده ها

در ابن بخش ابتدا همبستگی میان متغیرها ارائه می شود.

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرها

متغیرها	رضایت از مدرسه	تاب آوری تحصیلی	خودکارآمدی تحصیلی	جهت گیری هدفی تبحری	جهت گیری عملکرد- رویکرد	جهت گیری عملکرد- اجتناب

1 .Midgley, Kaplan, Middleton, Maehr, Urdan, Anderman, Anderman, & Roeser

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

رضایت از مدرسه	۱					
تاب آوری تحصیلی	۰.۲۵**	۱				
خودکارآمدی تحصیلی	۰.۳۷**	۰.۳۵**	۱			
جهت گیری هدفی تبحری	۰.۳۸**	۰.۲۹**	۰.۲۱**	۱		
جهت گیری عملکرد- رویکرد	۰.۲۵**	۰.۳۱**	۰.۳۷**	۰.۳۱**	۱	
جهت گیری عملکرد- اجتناب	۰.۱۰	۰.۳۰**	۰.۳۶**	۰.۳۹**	۰.۳۲**	۱

جدول فوق ضرایب همبستگی میان متغیرها را نشان می دهد.

فرضیه پژوهش: رضایت از مدرسه بر اساس تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت دانش آموزان قابل پیش بینی است.

جدول ۳. پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت

متغیرها	BETA	B	T	سطح معناداری
تاب آوری تحصیلی	۰.۱۷۹	۰.۱۳٤	۲.۰۲	*۰.۰۱۵
خودکارآمدی تحصیلی	۰.۲۸۹	۰.۲۵۱	۳.٤۰۵	**۰.۰۰۰
جهت گیری هدفی تبحری	۰.۲۹۹	۰.۲۵۸	۳.۵۹۱	**۰.۰۰۰
جهت گیری عملکرد- رویکرد	۰.۲۲۸	۰.۲۳٦	۲.۹۹۵	*۰.۰۱٦
جهت گیری عملکرد- اجتناب	-	-	-	-

* با توجه به ارقام مندرج در جدول فوق مقدار T به دست آمده در تاب آوری تحصیلی برابر با ۲.۰۲ است که در سطح P≤۰.۰۵ معنادار می باشد.

مقدار ضریب بتای به دست آمده در این متغیر ۰.۱۷۹ نشان دهنده آن است که با افزایش یک نمره استاندارد در متغیر پیش بین (تاب آوری تحصیلی) ۰.۱۷۹ به نمره متغیر ملاک (رضایت از مدرسه) افزوده می شود.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

* با توجه به ارقام مندرج در جدول فوق مقدار F به دست آمده در خودکارآمدی تحصیلی برابر با ۳.٤۰۵ است که در سطح P≤۰.۰۱ معنادار می باشد.

مقدار ضریب بتای به دست آمده در این متغیر ۰.۲۸۹ نشان دهنده آن است که با افزایش یک نمره استاندارد در متغیر پیش بین (خودکارآمدی تحصیلی) ۰.۲۸۹ به نمره متغیر ملاک (رضایت از مدرسه) افزوده می شود.

* با توجه به ارقام مندرج در جدول فوق مقدار T به دست آمده در متغیر جهت گیری هدفی تبحری برابر با ۳.۵۹۱ است که در سطح P≤۰.۰۱ معنادار می باشد.

مقدار ضریب بتای به دست آمده در این متغیر ۰.۲۹۹ نشان دهنده آن است که با افزایش یک نمره استاندارد در متغیر پیش بین (جهت گیری هدفی تبحری) ۰.۲۹۹ به نمره متغیر ملاک (رضایت از مدرسه) افزوده می شود.

* با توجه به ارقام مندرج در جدول فوق مقدار T به دست آمده در متغیر جهت گیری عملکرد- رویکرد برابر با ۲.۹۹۵ است که در سطح P≤۰.۰۱ معنادار می باشد.

مقدار ضریب بتای به دست آمده در این متغیر ۰.۲٤۸ نشان دهنده آن است که با افزایش یک نمره استاندارد در متغیر پیش بین (جهت گیری عملکرد- رویکرد) ۰.۲٤۸ به نمره متغیر ملاک (رضایت از مدرسه) افزوده می شود.

بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی از پژوهش حاضر پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت دانش آموزان بود. یافته ها نشان داد که تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، اهداف تبحری و اهداف عملکردی قادر به پیش بینی رضایت از مدرسه هستند. در خصوص پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس تاب آوری تحصیلی باید خاطر نشان ساخت که یافته های پژوهش حاضر، با پژوهش رومانو و همکاران (۲۰۲۱)، لانوزا و همکاران[1] (۲۰۲۰)، افضلی و همکاران (۱۳۹۳)، میکائیلی منیع و همکاران (۱۳۹۳) همسو می باشد.

در تبیین این یافته ها باید خاطر نشان ساخت که رضایت از مدرسه عنصر اصلی در ادراک رفتارهای گوناگون دانش آموزان در دوران مدرسه یا رابطه دانش آموزان با مدرسه و علاقه آنان به ادامه تحصیل را تحت تاثیر قرار می دهد. با عنایت به این مهم و با توجه به اینکه به نظر می رسد نبود رضایت از مدرسه توأم با عدم کفایت اجتماعی – اقتصادی در آینده، کاهش پیشرفت تحصیلی و در نتیجه عدم موفقیت دانش آموزان را در پیش بینی خواهد کرد از این رو باید به مساله تاب آوری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و اهداف تبحری از جمله جهت گیری هدفی تبحری و جهت گیری عملکرد- رویکرد به عنوان مولفه های اساسی و پیش بینی کننده رضایت از مدرسه عنایت ویژه شود.

در تبیین پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس خودکارآمدی تحصیلی یافته های این پژوهش با یافته های پژوهش خورشیدی نازلو (۱۳۹۳)، مگننو و همکاران (۲۰۱٤)، الویار دکارولی و ساگون، (۲۰۱٤) همسو می باشد. به زعم بندورا (۱۹۹۷) در طول دو دهۀ گذشته خودکارآمدی یک رفتار انگیزشی مهم و تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیل افراد دانسته شده است. خودکارآمدی زمینه‌های مختلف مربوط به عملکرد را دربر می‌گیرد. بخشی از خودکارآمدی، خودکارآمدی تحصیلی

1 Lanuza Et Al

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

است که در رفتار دانش‌آموزان تأثیر بسزایی دارد. خودکارآمدی تحصیلی به ادراک دانش‌آموز از شایستگی او درباره یادگیری آموزشگاهی اشاره می‌کند و نقش مهمی در فهم یادگیری دانش‌آموزان و رشد و موفقیت آنها در مدرسه دارد بنابراین خودکارآمدی تحصیلیِ قوی، پیامدهای آموزشی زیادی برای دانش‌آموزان دارد و به‌طور مثبت موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند که یکی از این حوزه ها رضایت از مدرسه است. افردای که در انجام کارهای تحصیلی خود را مطمئن‌تر و توانمندتر می‌دانند در مقایسه‌با دیگران از خودکارآمدی تحصیلی زیادی برخوردار هستند و بالطبع چنین خودکارآمدی باعث رشد و پیشرفت تحصیلی فرد و بروز نیافتن هیجانات منفی او می‌شود و همین مساله منجر به رضایت از مدرسه بالا خواهد شد.

همچنین در تبیین پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس اهداف پیشرفت باید خاطر نشان ساخت که این یافته با یافته های پژوهش ونگ و همکاران (۲۰۱۸)، لی[1] (۲۰۱٦)، پکران[2] (۲۰۱٤) همسو می باشد. اهداف تبحری به عنوان موتور حرکت و انگیزه و نگرش مثبت دانش آموزان در نظر گرفته می شوند و به نظر می رسد بالا بودن انگیزه و نگرش مناسب و مثبت، می تواند در رضایت از مدرسه در دانش آموزان نقش موثری داشته باشد. می توان اینگونه تبیین نمود که دانش آموز با اهداف پیشرفت بالا از خود انتظار موفقیت های بالایی در مدرسه دارد با بالا بودن سطح اهداف پیشرفت اگر این مهم منجر به موفقیت های تحصیلی و بازخوردهای مثبت از جانب دست اندرکاران و عوامل مدرسه به ویژه معلم شود این مهم در بروز و ظهور رضایت از مدرسه موثر واقع خواهد شد. از سوی دیگر باید خاطر نشان ساخت که اهداف عملکردی با توجه به ماهیت آن تحت تاثیر رقابت با دیگران است در حالیکه اهداف تبحری خودجوش و درونی است و از این رو یافته مذکور را می توان اینگونه تبیین نمود که وقتی دانش آموزان از اهداف تبحری برخوردار باشند، اهداف آنان درونی تر است و از این رو تردیدی نخواهد بود که رضایت آنان از مدرسه نیز افزایش یابد چراکه اهداف پیشرفت آنان از درون نشات می گیرند بنابراین، زمینه مناسبی را برای رضایت دانش آموزان از مدرسه را فراهم می کند. براساس نتایج حاصل می توان نتیجه گرفت که در شکل گیری و ارتقای رضایت از مدرسه متغیرهای اهداف تبحری مؤثرند و از اینرو می توان با تمرکز بر آنها رضایت از محیط آموزشی دانش آموزان را بهبود و رضایت آنان از مدرسه را ارتقا بخشید.

منابع

افضلی، لیلا؛ ابراهیمی، زهرا؛ مهدی پور مارالانی، فرناز؛ کاوندی، سوگل و وکیلی، سمیرا. (۱۳۹۳). پیش بینی رضایت از مدرسه بر اساس خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت دانش آموزان. پژوهشهای کاربردی روانشناختی. ۳(۵) ۲۰۳-۱۹۱.

اکبری بلوطبنگان، افضل. (۱۳۹۳). رابطه ساده و چندگانه خودکارآمدی، اهداف پیشرفت و انگیزه پیشرفت در پیشبینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان. *آموزش در علوم پزشکی*، ۱٤(۹): ۸۰۵-۷۹٦.

1 Lee
2 Pekrun

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

امیدی گرگری، نیر؛ سپهریان آذر، فیروزه؛ عزیزی گرمه خانی، زهرا، لطفی، سلمان و حسین پور، علیرضا. (۱۳۹۹). بررسی رابطه شادکامی، رضایت از مدرسه با سلامت روانی دانش آموزان دختر مدارس دولتی شهرستان جلفا.

پریزن، مینا و آزادعبداله پور، محمد. (۱۳۹۸). بررسی رابطه خوش بینی تحصیلی و تاب آوری تحصیلی با اشتیاق تحصیلی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهاباد. چهارمین همایش ملی روان شناسی تربیتی شناختی – ۱۳۹۸.

جعفری، علیرضا و عیدی، الهام و مجذوب حسینی، پریسا. (۱۳۹٦). رابطه ی انگیزش تحصیلی و مهارت حل مساله با خود نظم دهی تحصیلی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهر کرج،کنگره بین المللی بهداشت روان وعلوم روانشناختی.

خورشیدی نازلو، لیلا. (۱۳۹۳). *بررسی رابطه پنج عامل شخصیت، تیپ‌های زمانی و فرسودگی تحصیلی با رضایت از مدرسه دانش آموزان دختر سال اول دبیرستان شهر ارومیه در سال تحصیلی ۹۲-۹۳*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه ارومیه.

شیرزایی، مهری؛ مرزیه، افسانه و نظری، عابده. (۱۳۹٦). نقش پیش‌بینی‌کنندگی اهداف پیشرفت و باورهای هوشی در ارتباط با جرأت‌ورزی. *راهبردهای شناختی در یادگیری*. ۵(۹)، ۱۷۵–۱٦۱.

کارشکی، حسین. (۱۳۸۷). نقش اهداف پیشرفت در مؤلفه های یادگیری خودتنظیمی. *فصلنامهٔ تازه های روانشناختی*. ۱۰(۳): ۲۱ –۱۳.

قدیری بهرام آبادی، فرزانه؛ میکائیلی منبع، فرزانه. (۱۳۹٤). اثر بخشی آموزش مدیریت شناختی–رفتاری استرس بر بهزیستی روان شناختی و رضایت از مدرسه دختران نوجوان، انتشارات ارمغان دانش، مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، ۲۰، ۵.

کریمی قرطمانی، محبوبه و کریمی قرطمانی، ملیحه. (۱۳۹۵). تأثیر آموزش راهبردهای یادگیری خود تنظیمی بر اشتیاق تحصیلی و تاب آوری تحصیلی دانش آموزان شاهد و ایثارگر مقطع متوسطه. دومین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی ایران.

مظاهری، میرشکار، مرضیه؛ نیکوفر، مرتضی. (۱۳۹۹). نقش رضایت از زندگی در پیش بینی خشم در محیط مدرسه.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

میکائیلی منیع، فرزانه؛ مهنا، سعید و عیسی زادگان، علی. (۱۳۹۳). پیش بینی کننده های شناختی اجتماعی رضایت از مدرسه در دانش آموزان دبیرستانی: آزمون یک مدل علی. *نوآوری آموزشی*. ۵۲(۱۳): ۲۹-۷.

همتی، رضا و غفاری، مسعود (۱۳۹۵). تحلیل چند سطحی عوامل موثر بر تاب آوری تحصیلی (مورد مطالعه: دانش آموزان مقطع متوسطه مناطق کمتر توسعه یافته شهرستان مبارکه). فصلنامه رویکردهای نوین آموزشی. ۱۱(۲)، ۱۰۶-۷۸.

AL-Baddareen, G., Ghaith, S. & Akour, M. (2015). Self-Efficacy, Achievement Goals, And Metacognition As Predicators Of Academic Motivation. *Procedia - Social And Behavioral Sciences* 191, 2068 – 2073.

Cassidy, S. (2015). *Resilience Building in Students*: The Role of Academic Self-Efficacy. Frontiers in Psychology.

Elvira De Caroli, M. & Sagone, El. (2014). Generalized Self-Efficacy And Well-Being In Adolescents With High Vs. Low Scholastic Self-Efficacy. *Procedia - Social And Behavioral Sciences* 141: 867 – 874.

Foster, T. A. (2013). An exploration of academic resilience among rural students living in poverty, unpublished doctoral dissertation, School of Education, Piedmont College.

Henry,C.B., & Russo, CH.J. (2012). Examining The Relationship Of Ethnicity, Gender And Social Cognitive Factors With The Academic Achievement Of First-Year Engineering Students. Available From: *Http:/Www.Googlescholar.Com*.

Khalaf, M. A. (2014). "Validity and reliability of the academic resilience scale in EgyptianContext". US-China Education Review, 4 (3), 202-210.

Jayasuriya, D., Jayasuriya, R., Tay, A. K., & Silove, D. (2016). "Associations of mental distress with Reside ncy in conflict zones, ethnic minority status, andpotentially modifiable social factors following conflict in Sri Lanka: nationwide cross-sectional Study". The Lance Psychiatry .

Lanuza, Maryann H. Rex Angelo G. Rizal, Neil P. Aligam, Dr. Robert Uy. (2020). Contextualize Program Of Strengthening Academic Resilience Level Of The Secondary Education Students. Journal of Critical Reviews. 7(11), 286-292.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

Lee, E.J. (2016). Endorsement Of Achievement Goals Across Secondary School Years: Applying A State-Trait Framework. Journal Of Research In Personality. Avalable At: Http://*Www.Sciencedirect.Com/Science/Article/Pii/*.

Lent, R.W., Taveira, M.D.C., & Lobo, C. (2012). Two Tests Of The Social Cognitive Model Of Well-Being In Portuguese College Students. *Vocational Behavior,* 80: 362–371.

Magnano, P., Ramaci, T. & Platania, S. (2014). Self-Efficacy In Learning And Scholastic Success: Implications For Vocational Guidance. *Procedia - Social And Behavioral Sciences*. 116: 1232 – 1236.

Martin, A. J. & Marsh, H. (2014). "Academic resilience and its psychological and educational correlations: a construct validity approach". Psychology in the Schools, 43, 267-281.

Midgley, C., Kaplan, A., Middleton, M., Maehr, M. L., Urdan, T., Anderman, L. H., Anderman, E., & Roeser, R. (1998). The Development And Validation Of Scales Assessing Students' Achievement Goal Orientations. *Contemporary Educational Psychology*, 23:113-131.

Pekrun, Reinhard., Cusack, Aisling., Murayama, Kou., Elliot, Andrew.J. & Thomas, Kevin . (2014). The Power Of Anticipated Feedback: Effects On Students' Achievement Goals And Achievement Emotions. *Learning And Instruction.* 29: 115-124.

Romano. Luciano., Piermarco, Consiglio, Giacomo Angelini and Caterina, Fiorilli. (2021). Between Academic Resilience and Burnout: The Moderating Role of Satisfaction on School Context Relationships. Eur. J. Investig. Health Psychol. Educ, 11, 770–780.

Romano, L.; Buonomo, I.; Callea, A.; Fiorilli, C.; Schenke, K. Teacher Emotional Support Scale on Italian High School Students: A contribution to validation. Open Psychol. J. 2020, 13, 123–132.

Vaessen, B., Prins, F.J. & Jeuring, J. (2014). University Students' Achievement Goals And Help-Seeking Strategies In An Intelligent Tutoring System. *Computers & Education* 7: 196–208.

Varasteasteanu, C, Iftime, A.(2013). The role of self-esteem. Emotional intelligence, performance triad in obtaining school satisfaction. Procedia-Social and Behavioral Scienees 93:1830-1834.

Wang, Wangshuai, Jie Li, Gong Sun, Zhiming Cheng and Xin-an Zhang. (2018). Achievement goals and life satisfaction: the mediating role of perception of successful agency and the moderating role of emotion reappraisal. Wang et al. Psicologia: Reflexão e Crítica. 1-12.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]

Predicting school satisfaction based on academic resilience, academic self-efficacy and achievement goals in 10th grade students of the 1st education district of Tehran

Seyede Nasim Maddah Ghaziani[1]

Abstract:

The general purpose of this research was to predict school satisfaction based on academic resilience, academic self-efficacy and student achievement goals. The method of the present research was quantitative in terms of the applied purpose, in terms of the type of data and correlational in terms of the nature of the study. The statistical population includes all 10th grade male students of the 2nd high school in the 1st education region of Tehran, which included 2000 people. The samples were obtained using Cochran's formula, equivalent to 377 people. Measurement tools include the School Satisfaction Scale (MSLSS) by Scott Huebner (1991), Samuels' Academic Resilience Questionnaire (2004), Jerry Jing and Morgan's (2000) Academic Self-Efficacy Questionnaire, and Midgley et al.'s (1998) Achievement Goals Questionnaire. The collected data were analyzed using descriptive statistics as well as inferential statistics including Pearson's correlation and multiple regression. Based on the findings of the present research, academic resilience, academic self-efficacy, mastery goals and performance goals have the ability to predict school satisfaction.

Keywords: school satisfaction, academic resilience, academic self-efficacy, achievement goals

1 Master of Educational Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-17]